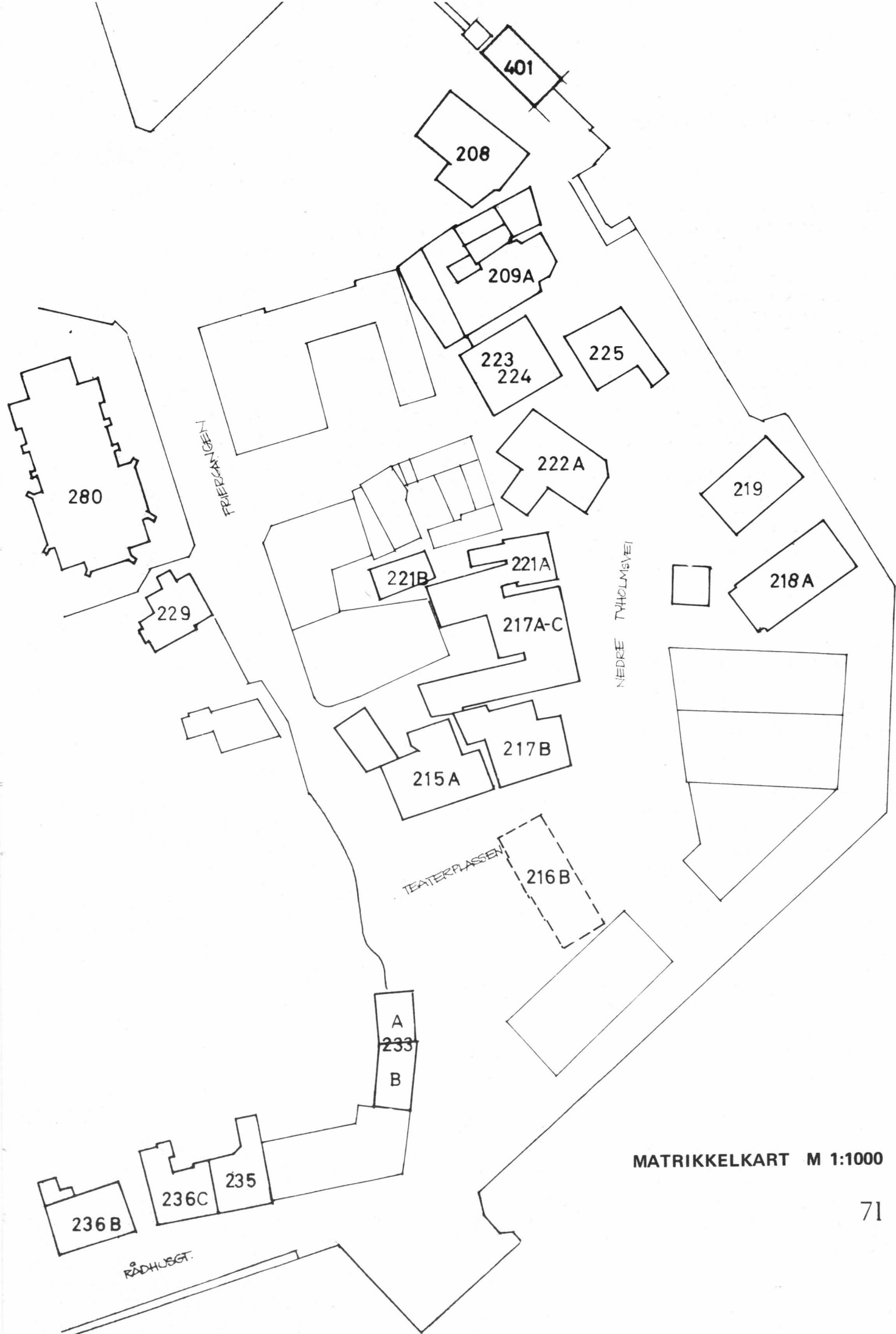

Registreringer

MATRIKKELKART M 1:1000

Innhold. Registreringer

Matr. nr. 208. Nedre Tyholmsvei 2	side 73
» » 209 A. Nedre Tyholmsvei 6 . . . »	79
» » 215. Friergangen 5 »	81
» » 217 A—C. Nedre Tyholmsvei 16 . »	85
» » 217 B. Teaterplassen 2 »	88
» » 218 A. Nedre Tyholmsvei 9 . . . »	91
» » 219. Nedre Tyholmsvei 7 »	93
» » 221 A. Nedre Tyholmsvei 14 . . »	95
» » 221 B. Nedre Tyholmsvei 12 . . »	98
» » 222 A og B. Nedre Tyholmsvei 10 »	99
» » 223/224. Nedre Tyholmsvei 8 . . »	102
» » 225. Nedre Tyholmsvei 3 »	106
» » 229. Eier Arendal totalavholdsfore- ning, Friergangen 4. "Lindveds hus" »	108
» » 233 A. 233 B. Teaterplassen 4, 5 »	109
» » 235. Rådhusgaten 4 »	111
» » 236 B. Rådhusgaten 8 »	111
» » 236 C. Rådhusgaten 6 »	115
» » 239. Rådhusgaten 14 »	115

Matr. nr. 240. Rådhusgaten 16 »	117
» » 242. Øvre Tyholmsvei 34 »	121
» » 245. Øvre Tyholmsvei 13 »	123
» » 247. Øvre Tyholmsvei 11 »	123
» » 246. Øvre Tyholmsvei 28—30 . . »	125
» » 248 A—B. Øvre Tyholmsvei 24. . »	127
» » 250. Øvre Tyholmsvei 20 »	127
» » 251 A. Øvre Tyholmsvei 26 . . . »	131
» » 251 B. Øvre Tyholmsvei 18 . . . »	131
» » 252. Øvre Tyholmsvei 16 »	134
» » 253. Øvre Tyholmsvei 9 »	134
» » 254. Øvre Tyholmsvei 14 »	137
» » 255 C. Øvre Tyholmsvei 5 »	137
» » 258 A. Øvre Tyholmsvei 8 »	141
» » 261. Øvre Tyholmsvei 4 »	141
» » 268. Kirkebakken 6 »	145
» » 216 B. Det gamle "Comediehus" »	148
» » 238. Rådhusgaten 12 »	148
» » 237. Rådhusgaten 10 »	148

KILDER TIL REGISTRERINGSARBEIDET:

Frithjof Foss: Arendal Byes Historie. 1893. (Foss.)

Arendal fra fortid til nutid. 1923.

Fylkesarkivar O. A. Aalholm: Notater til revisjon av Foss. (Aalholm.)

Aust-Agder-Arv 1959.

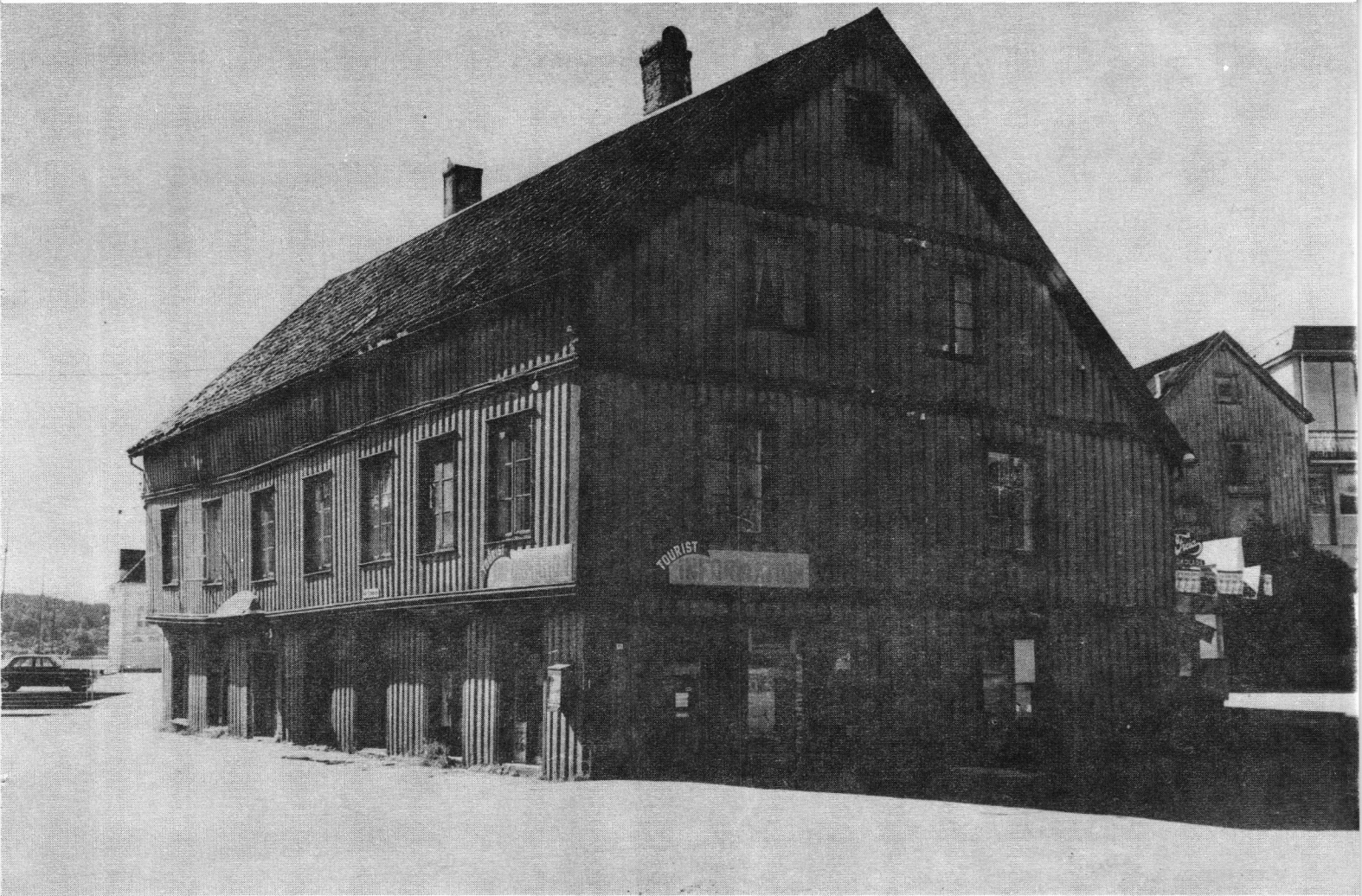
Grunnbok — Nedenes sorenskriverkontor.

Chr. Poppe: Diverse artikler i Vestlandske Tidende.

Arendal kommunes bygningsarkiv. (B.A.)

Personkilder: Fylkesarkivar O. A. Aalholm.

Fylkeskonservator Ulf Hamran.

Matr. nr. 208. Det gamle politikammeret. Trolig bygget i 1658

Matr.nr. 208. Nedre Tyholmsvei 2.

I oppgaven over Arendalske huseiere fra 1685 står det: "Lauritz Pedersen (Brinchs) iboende hus har ungefærliert vært 27 år bebodd, imidlertid av hans formann til fogden, da på kongelig majestets vegne, betalt grunnleie."

Følgelig må iallefall en del av matr. nr. 208 være bygget ca. 1658 av Anders Søfrensen (16 —1667), hvis enke ble gift med Lauritz Pedersen Brinch.

Lauritz Pedersen Brinch (1632—1702) var rådmann i Kristiansand og eide også Langsæ gård.

Hans sønn Anders Larsen Brinch arvet huset etter faren, men døde i 1704. Enken eide så huset til ca. 1710.

Fra 1710 har Peder Larsen Brinch (1677—1715) eid huset. Hans enke Anne Jonasdatter Suhm eide så huset til 1722 da Lars Pedersen Brinch ble myndig.

Lars Pedersen Brinch (1697—1751) eide og bebodde med bestemthet huset til sin død.

Sophie Amalie Brinch, søster av L. P. Brinch, kjøpte så huset og Christen Gregerson (1712—1782) giftet seg med henne og fikk huset.

Neste eier var Isaac Leth (1757—1831), stadshauptmann, veier, måler og vraker, samt handelsmann. Han var kaperreder under krigen med England 1807—1813.

Leths svigersønn, Johannes Foss (1791—1856) var husets neste eier. Han var kjøpmann og skipsreder.

Derpå gikk huset til hans sønn Wilhelm Foss (1817—1875) som også var kjøpmann og skipsreder.

Han flyttet trolig inn i huset i 1868 etter bybrannen hadde tatt hans tidligere bolig.

I 1877 kjøpte kommunen huset.

Bygningen ble fredet i 1924, Lov av 3. des. 1920 og Kirke- og Undervisningsdepartementets bestemmelse av 27/3—1924, men fredningen er opphevet den 17/8—1965.

Gjeldende reguleringsplan forutsetter riving av bygningen.

Bygningsbeskrivelse.

2 1/2 etasjes trebygning med saltak.

Fundamentert på fjell i syd-vestre del, mens syd-østre del ligger på flåter. Pelefundamentene er sviktende og har gitt store setninger i fasaden mot Pollen.

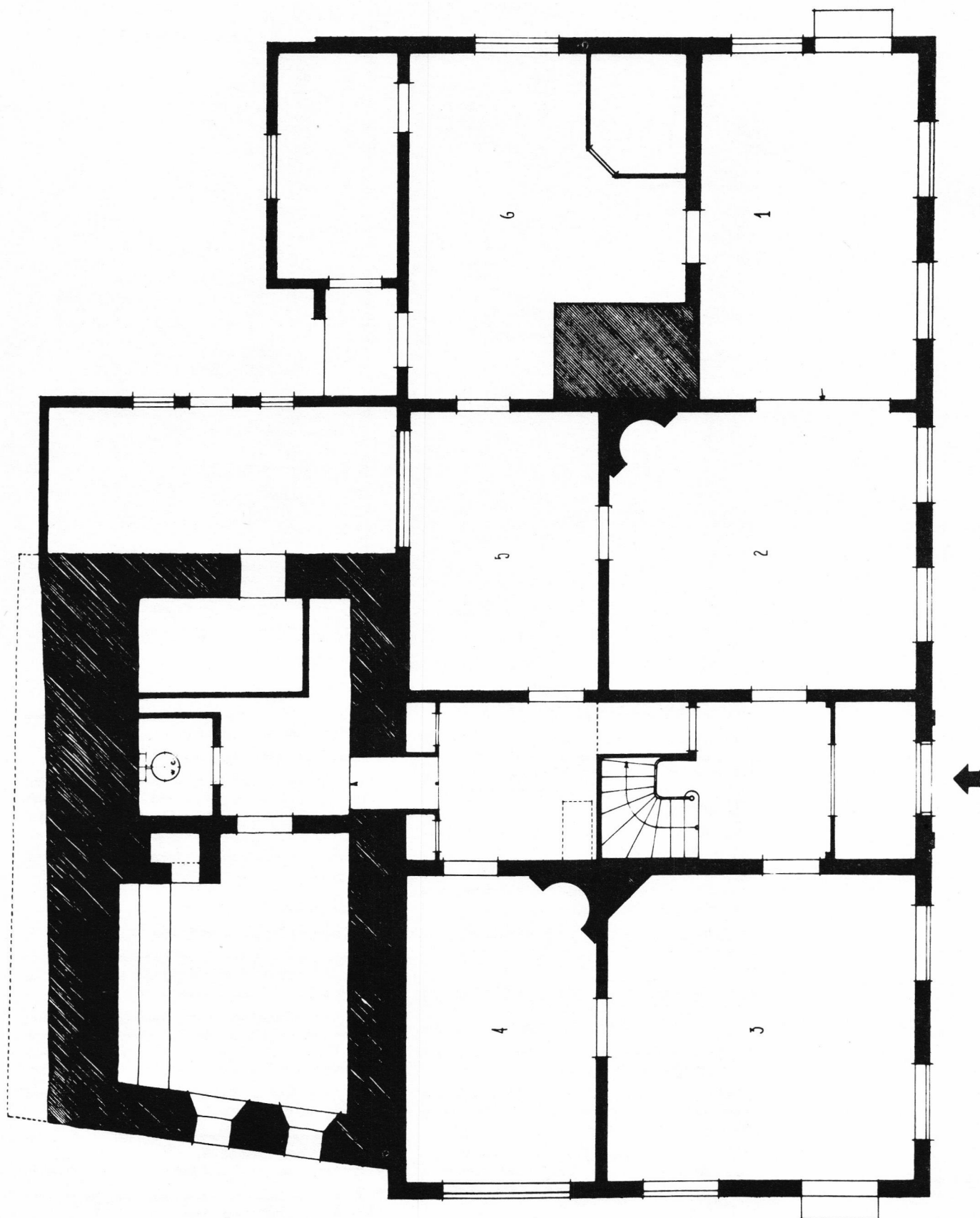
Stående bordkledning, kraftig overligger. Horizontal etasjeskiller med dyp profilering. Andre etasjes fasade mot Pollen er fremspringende. Noe 1700-talls vindusbelistning. Vinduene skiftet i forrige århundre.

Taket er tekket med dårlig tegl. Senere tilbygg på vestsiden har bølgeblekk.

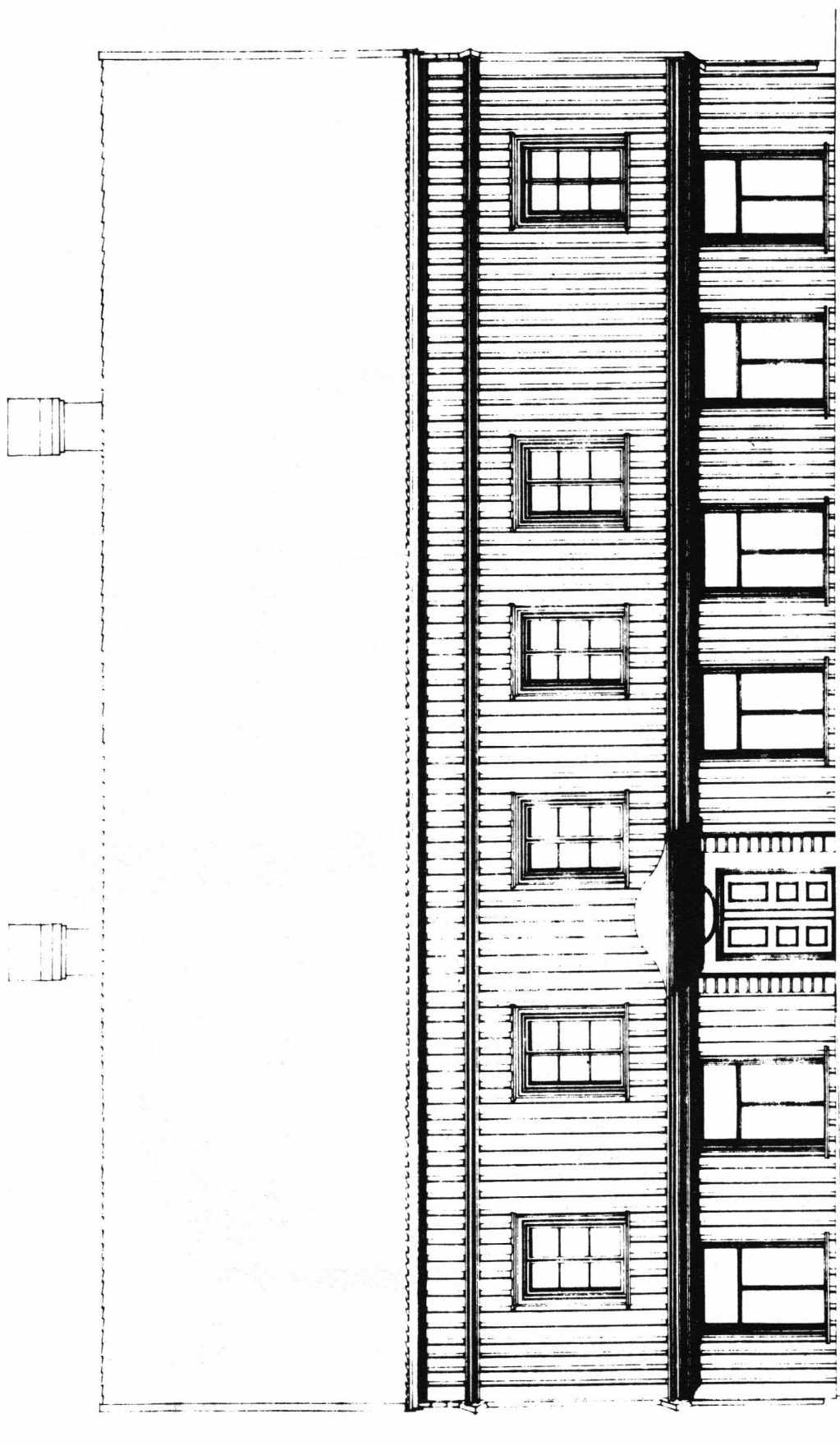
Mørk oker farge med brune markeringer av belistning og vindskier. Malingslitt. Grønnmalt baldakin (1700-talls) over inngangsdøren. Skjemmende skilter.

Noen rom er oppusset, endel eldre detaljer finnes i behold (utsmykket ovnsnisje).

Bygningen trenger omfattende reparasjoner. Fundamentet må forsterkes og huset avrettes. Endel råttent panel i 1. etasje må skiftes ut. Tak og takrenner må repareres. Huset må males og interiøret settes i stand.

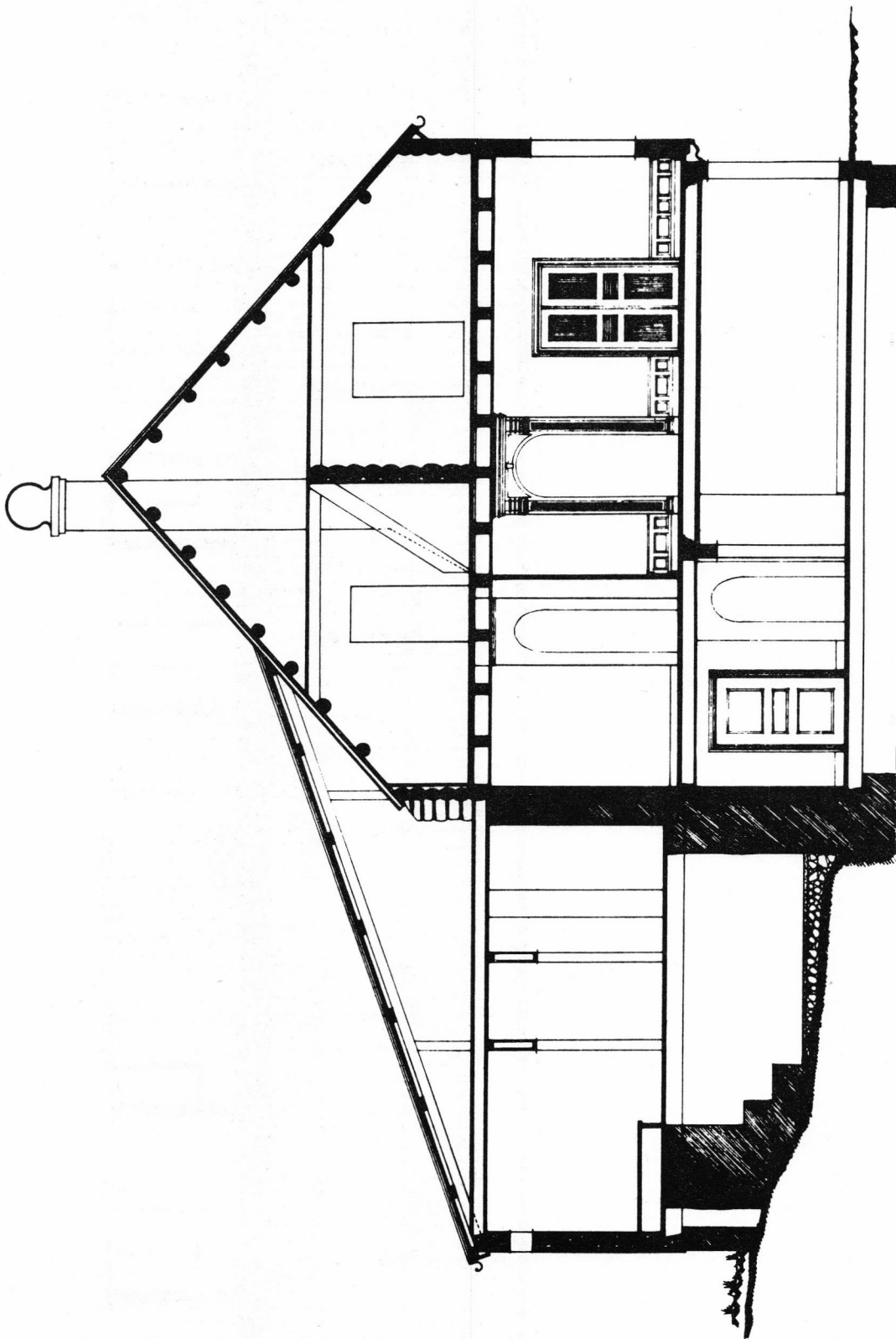
PLAN 1. ETG / M 1:100 / OPPMÅLT: UGLAND og THORNE / MATR. NR. 208

FASADE MOT ØST

FASADE / M 1:100 / OPPMÅLT: UGLAND og THORNE /

MATR: NR. 208

TVÆRSSNITT

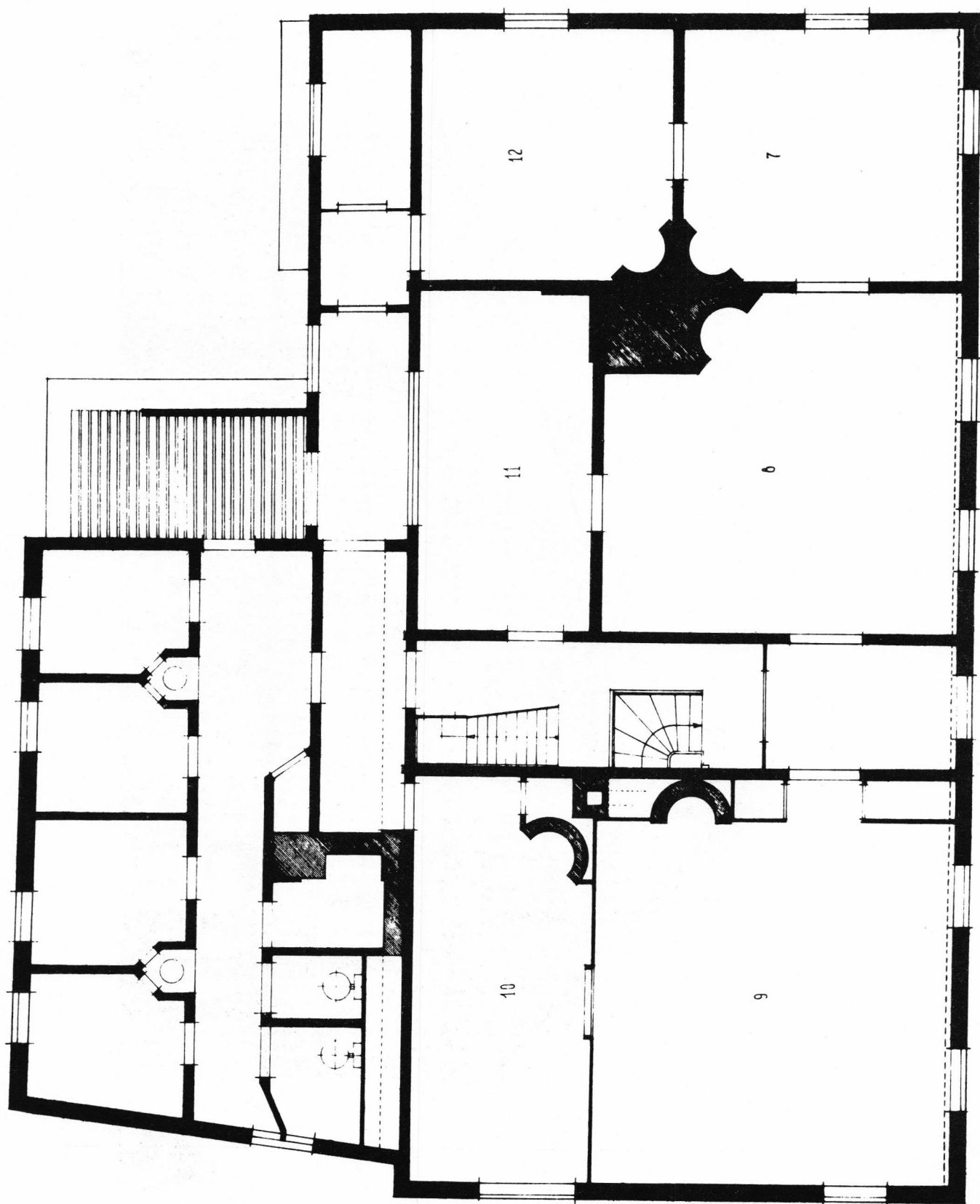
SNITT / M 1:100 / OPPMÅLT: UGLAND og THORNE / MATR. NR. 208

FASADE MOT NORD.

FASADE / M 1:100 / OPPMÅLT: UGLAND og THORNE /

MATR. NR. 208

PLAN AV 2. ETG.

PLAN 2. ETG / M 1:100 / OPPMÅLT: UGLAND og THORNE MATR. NR. 208

*Matr. nr. 209 A. Eldste bygningsdeler fra 1660-årene.
Huset preges av empire- og sen 1800-talls bygningsstil.*

Matr. nr. 209 A. Nedre Tyholmsvei 6.

I oppgaven over Arendalske huseiere 1685 heter det: "Suennd Andersens iboende hus har vært av hans formann Erich Christensen (1626–1680) bebodd i 25 år, fornevnte Suennd samme besitter uti 4 år (altså oppført 1656), eldste del av matr. nr. 209)".

I 1701 eide Jens Nielsøn, født 1659, strandsitter, huset.

Anders Berthelsen (1673–1717) kjøpte huset på auksjonen av dødsboet etter Nielsøn.

"Under Anders Berthelsen fraskiltes Huset for første Gang den allerede da bebyggede Tomt som nu utgjør nordre Halvdel av C. N. Hammers Hus (matr. nr. 223/224), tillige med den nu tilhørende Sidebygning hvortil der fører en lukket Gang tvers over Gaden".

Michel Olsen, kjøpmann i Risør, var husets neste eier. Han drev også handel i en sjøbod som sto på tomten, men som ble revet i forrige århundre.

I 1726 solgtes huset til hans svigersønn Hans Jacobsen, skipsreder og trelasthandler.

Hans Jacobsens kreditorer fikk solgt huset ved tvangsauksjon i 1753. Den følgende eier var Nicolai Juell (1723–1777), skipsreder, kjøpmann og stempelforvalter. I hans tid ble det tidligere adskilte hus kjøpt tilbake, men deretter påny solgt til naboen Erich Iversen Thomle (1751–1830). (Trolig engang i 1770-årene).

Ved auksjon i Juells dødsbo i 1781 gikk huset til datteren Hanna Juell. Hun ble gift med Jens Thue (1753–1824), kjøpmann og skipsreder.

Deres sønn Jacob Thue (1793–1875), kjøpmann, konsul og skipsreder, kjøpte huset med sjøbod i 1818.

Neste eier var Johan Christian Frøstrup som opprettet "restauration" i huset. Det gjorde også neste eier, Theodor Køber, født 1849. Han var baker og konditor.

Huset ble siden kjøpt av Nestor Adolph Andersen, baker og konditor, f. 1859. Han hadde bakeri i huset.

I 1949 kjøpte Rachel Christensen hus og maskiner for kr. 50 000,—.

I 1964 overtok Arendal kommune huset mot kr. 300 000,— i erstatning.

Gjeldende reguleringsplan forutsetter riving av huset.

Bygningsbeskrivelse.

3 etasjes trebygning med halv-valmet tak.

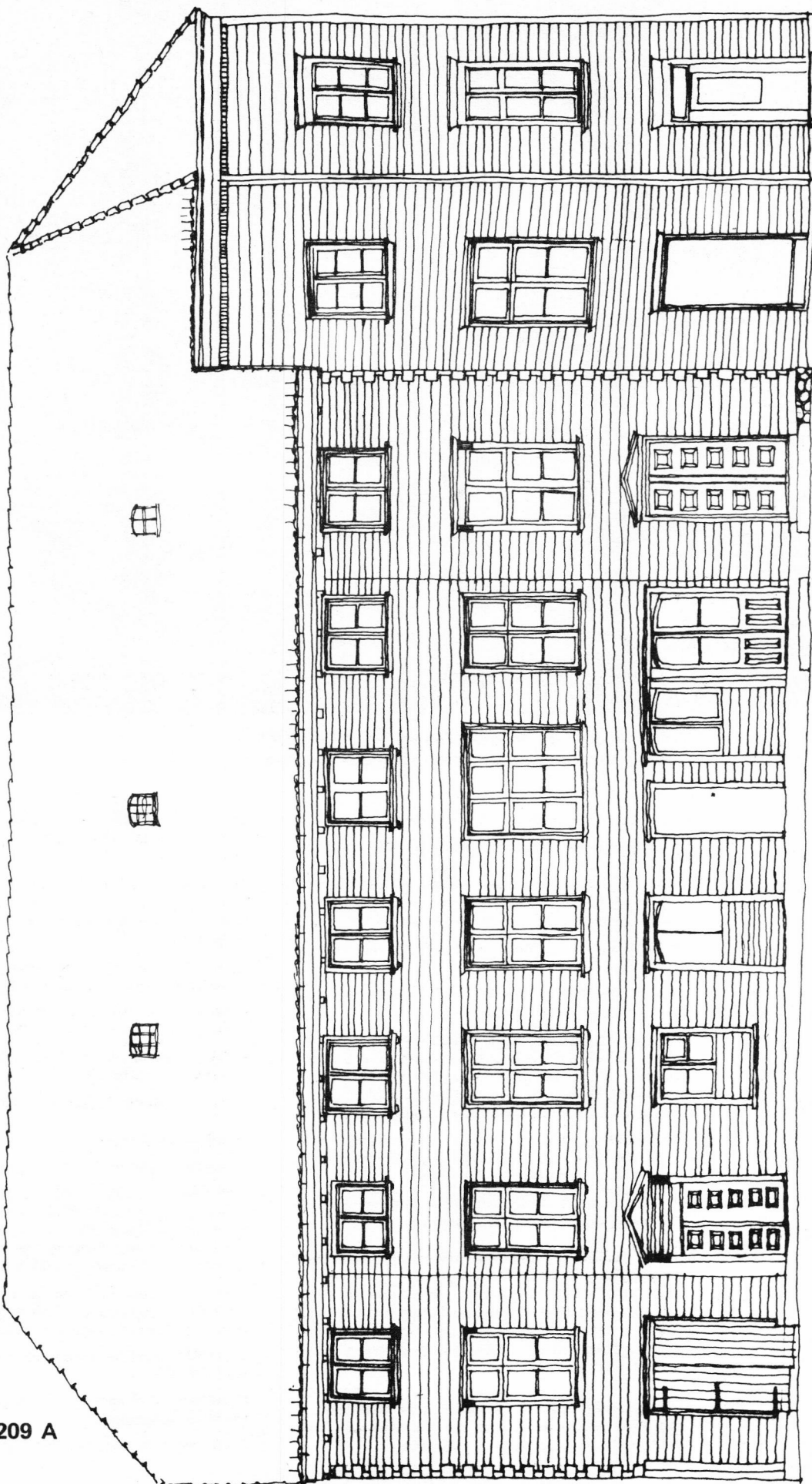
Liggende panel med kvader hjørnemarkering. Detaljering fra tiden 1830–1850. De østre deler av bygget stammer fra denne tiden og er kommet i stedet for boder som lå her. Trapp ganger og boder er i dårlig forfatning. Det gamle bakeriet er brannskadet.

Taket er tekket med teglstein. Huset er hvitmalt. Malingslitt. Bygningen trenger oppussing utvendig og boder og "bakeri" må moderniseres.

STRAND KAFE er bygget på plassen til en bod til matr. nr. 208.

Bygningen er en enetasjes murbygning med flatt tak. Huset har grønn puss.

Et skjemmende reklameskilt står på taket.

FASADE
MOT SYD /
M 1:100 /
ETTER
B. A. MOE /
MATR. NR. 209 A

*Matr. nr. 215. Tollbodbygning i 1670-årene.
Fasaden utformet i 1860 - 70.*

Matr. nr. 215. Friergangen 5.

Huset er "oppbygget anno 1676 og til en tollbod ordinert". Før 1688 er det solgt til Lauritz Bjørnsen og av ham innrettet til beboelse.

De senere eiere har vært:

Niels Jensen Sandstø (1652–1737) kjøpmann.

Frederich Tellefsen Dahll, skipsfører.

Fredrik Christian Soetmann (1712–1790) skoginspektør.

Gert Geelmuyden (1755–1796) skipsfører og kjøpmann.

Ole Falck Herlofsen (1777–1805) kjøpmann.

Rasmus Holders (1760–1827) losoldermann og kjøpmann.

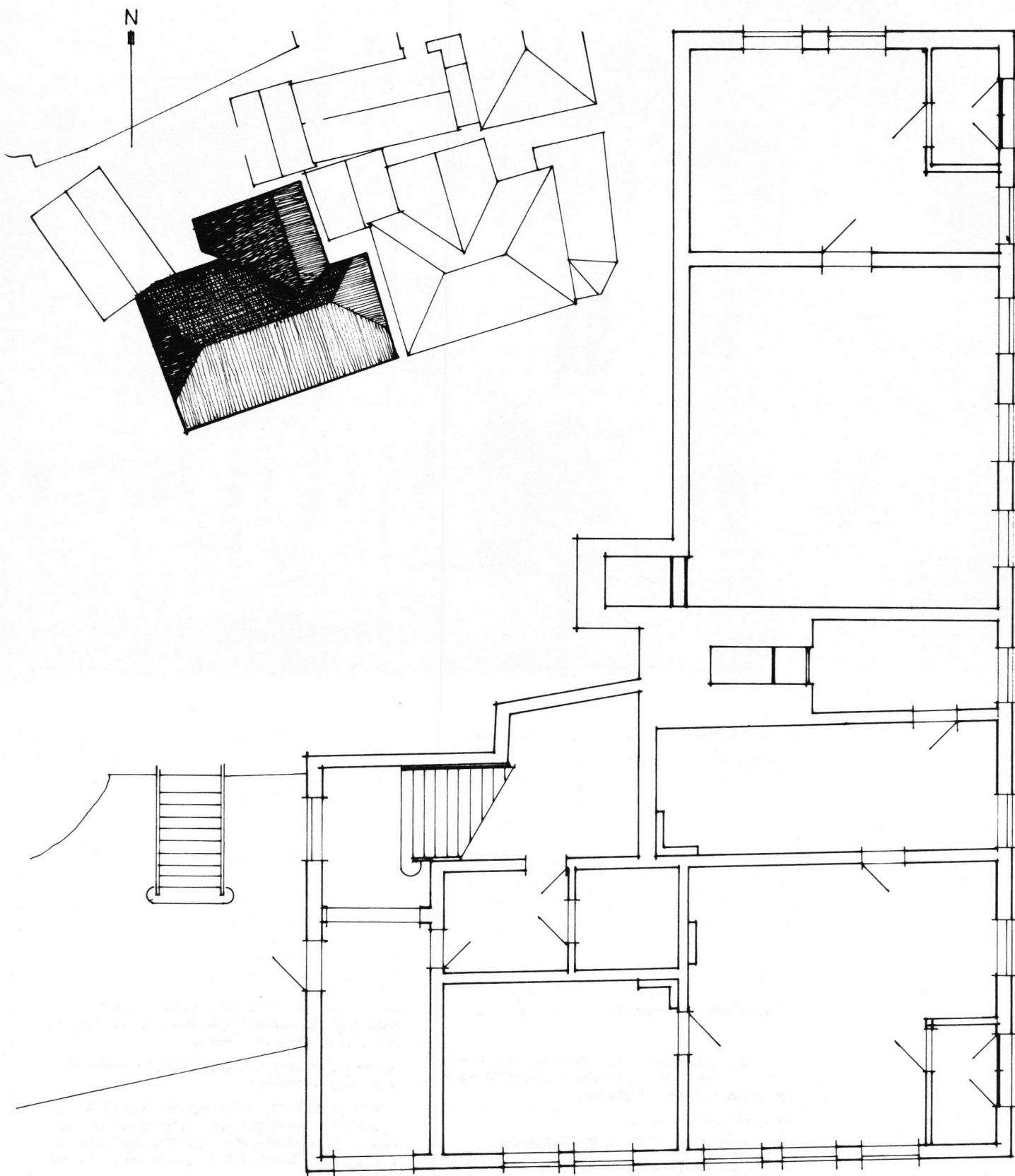
Johan Cristian Rømcke Knudsen (1796–) dispachør, skipsfører, kjøpmann, fyrforvalter og senere overtollbetjent i Langesund.

Johannes Aschielsen Westergaard (1814–1900) skipsreder og trelasthandler.

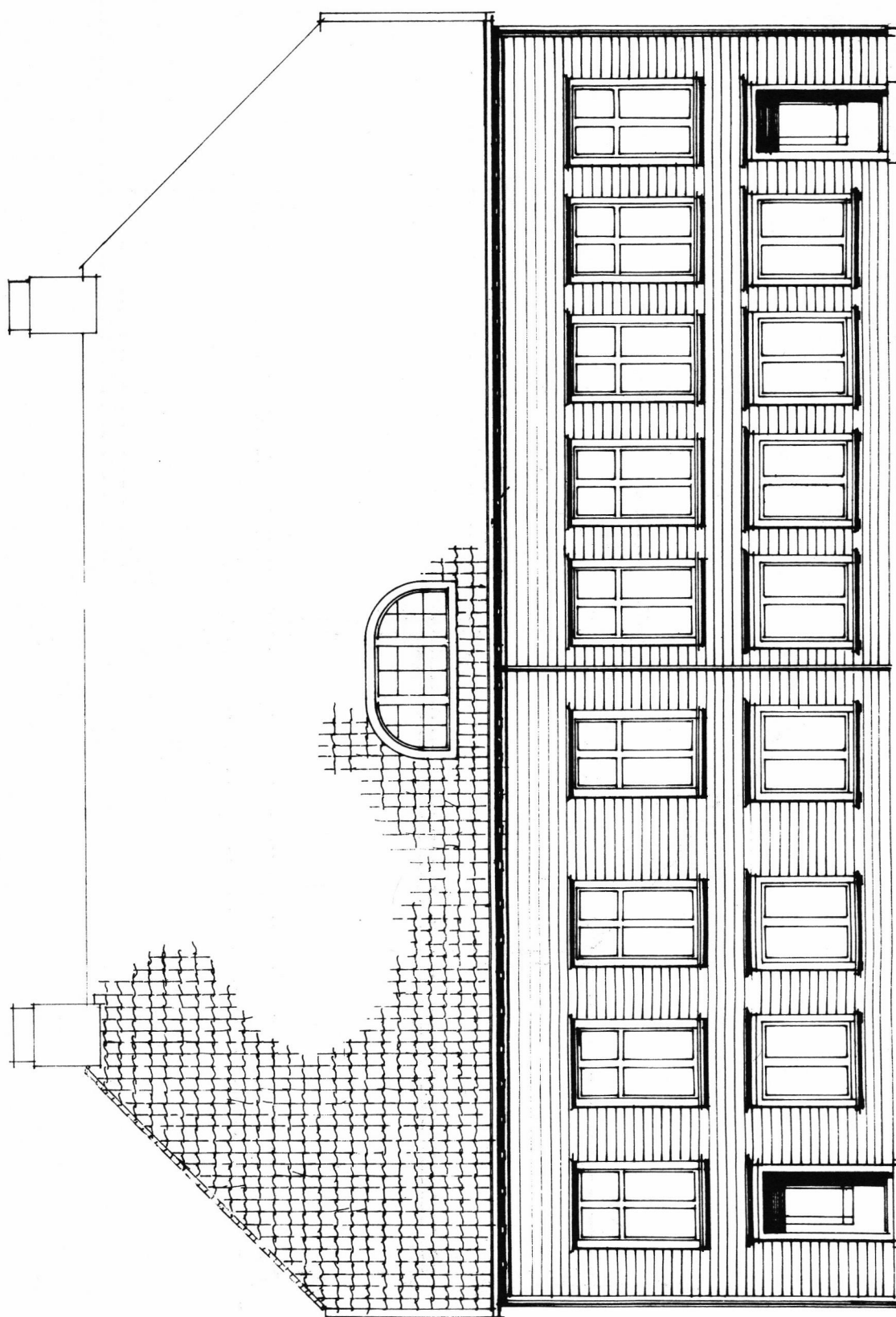
I 1900 kjøpte A. Chr. Hein huset for kr. 23 000,—. C. H. Sørensen kjøpte så huset i 1916 og i 1929 kjøpte Magnus Gunvaldsen (1880–1941) banksjef, huset for kr. 50 500,—. Enken, Hanne Gunvaldsen, eier huset 1969.

Bygningsbeskrivelse.

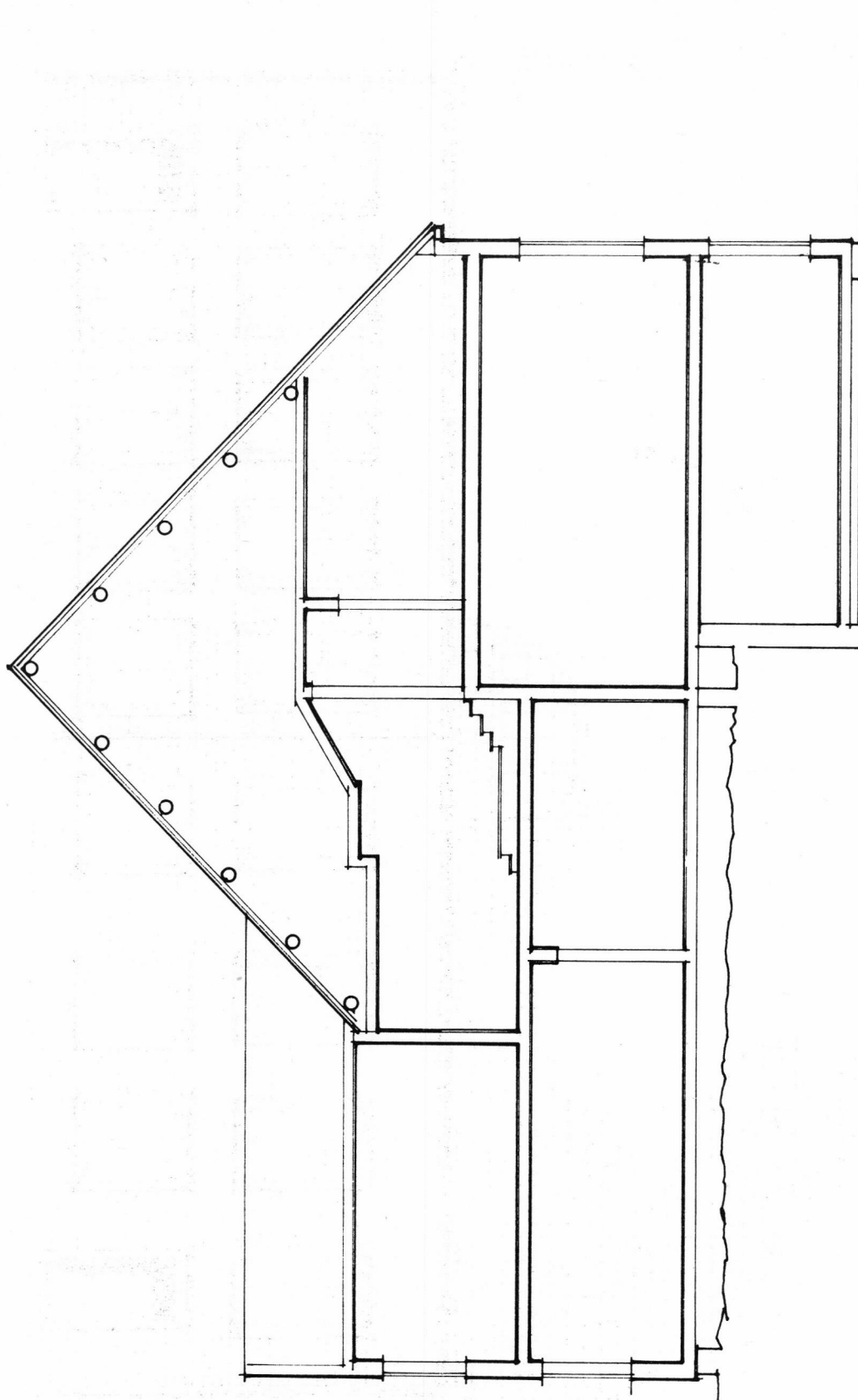
2 1/2 etasjes trebygning med halv-valmet tak. Liggende panel. Vinduene og belistning mot gaten trolig fra ca. 1860–70. Fasaden mot nord har 1700-tall detaljer. Taket er tekket med god teglstein. Hvitmalt fasade mot gaten, gråmalt mot bakgården. Huset er godt vedlikeholdt.

PLAN 1. ETG / M 1:100 / ORIG. I B.A. M 1:100 / MATR. NR. 215 A

FASADE MOT SYD / ORIG. B.A. M 1:100 / MATR. NR. 215 A

SNITT M 1:100 / ORIG. I B.A. / M 1:100 / MATR. NR. 215 A

Matr. nr. 217 A–C. Sammenbygning av to bygninger med gavler mot den gamle kanalen som ble gjenfylt i forrige århundre.

Matr. nr. 217 A–C. Nedre Tyholmsvei 16.

Peder Thomassen (1678–1731) skipper, reder og kjøpmann, har festet tomten i 1720 og da tatt i bruk et hus i bakkant av tomten.

Deretter overtok sønnen Thomas Pedersen (1709–1777), kjøpmann.

Dennes eneste sønn, Peder Thomasson (1755–1809), konsul, overtok huset ved enkens død. Peder Thomasson var bl.a. trelasthandler, skipsreder og kaptein ved Arendals borgerlige infanteri.

Etter enkens død i 1815 gikk huset til Jacob Geelmuyden Ebbell (1778–1852), skipsreder, kjøpmann og artillerikaptein.

Husets neste eier var Christian Petersen (1760–1833), postmester. Han kjøpte huset trolig i 1823 av Ebbell.

Husets neste eier var Jens Jacob Natvig (1803–1876), kjøpmann.

Neste beboer og eier var Nils Andreas Jensen, (1816–1867), skipsfører og skipsreder.

Huset eides så av Anders Andersen (1823–1885), kjøpmann.

I 1862 kjøpte Julius Edvard Hanssen (1833–1908) huset. Han var skipsreder og skipsproviandør.

Banksjef Gjerulf Fløistad kjøpte huset i 1937.

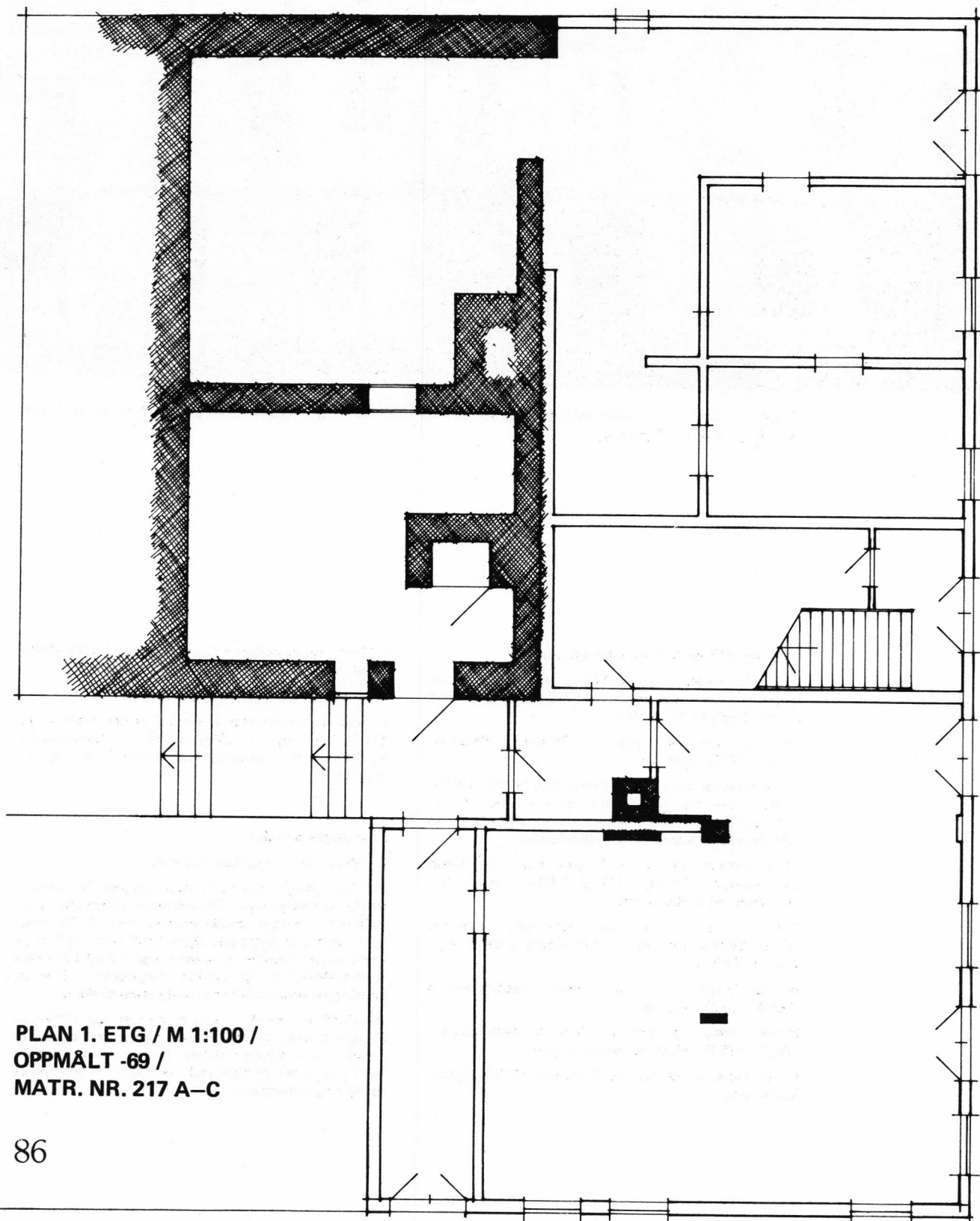
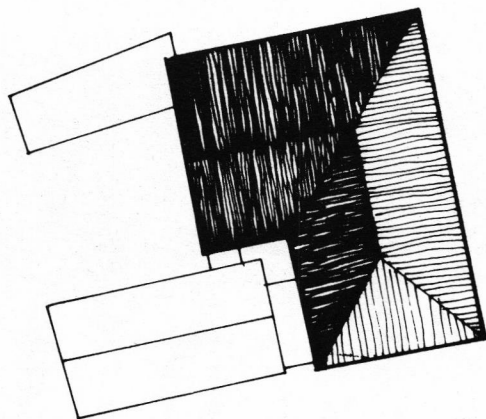
I 1953 kjøpte overlege Fredrik Roscher huset for kr. 155 000,—, og i 1955 overtok "Samvirkende Fagforeninger i Arendal og Omegn" det for kr. 200 000,—.

Bygningsbeskrivelse.

3 etasjes trebygning med valmtak.

Stående panel med horisontal etasjeskiller mellom første og andre etasje. Østre fasades utforming fra ca. 1830–40. Nordre fasade inntakt med 1770 tallets utforming rikt profilert. Også 1700-talls profiler på sydfasaden. Meget interessant bakgård med 1700-talls fasadeutforming og vakker fargesetting. Stående panel dypt profilerte horisontale etasjeskillere.

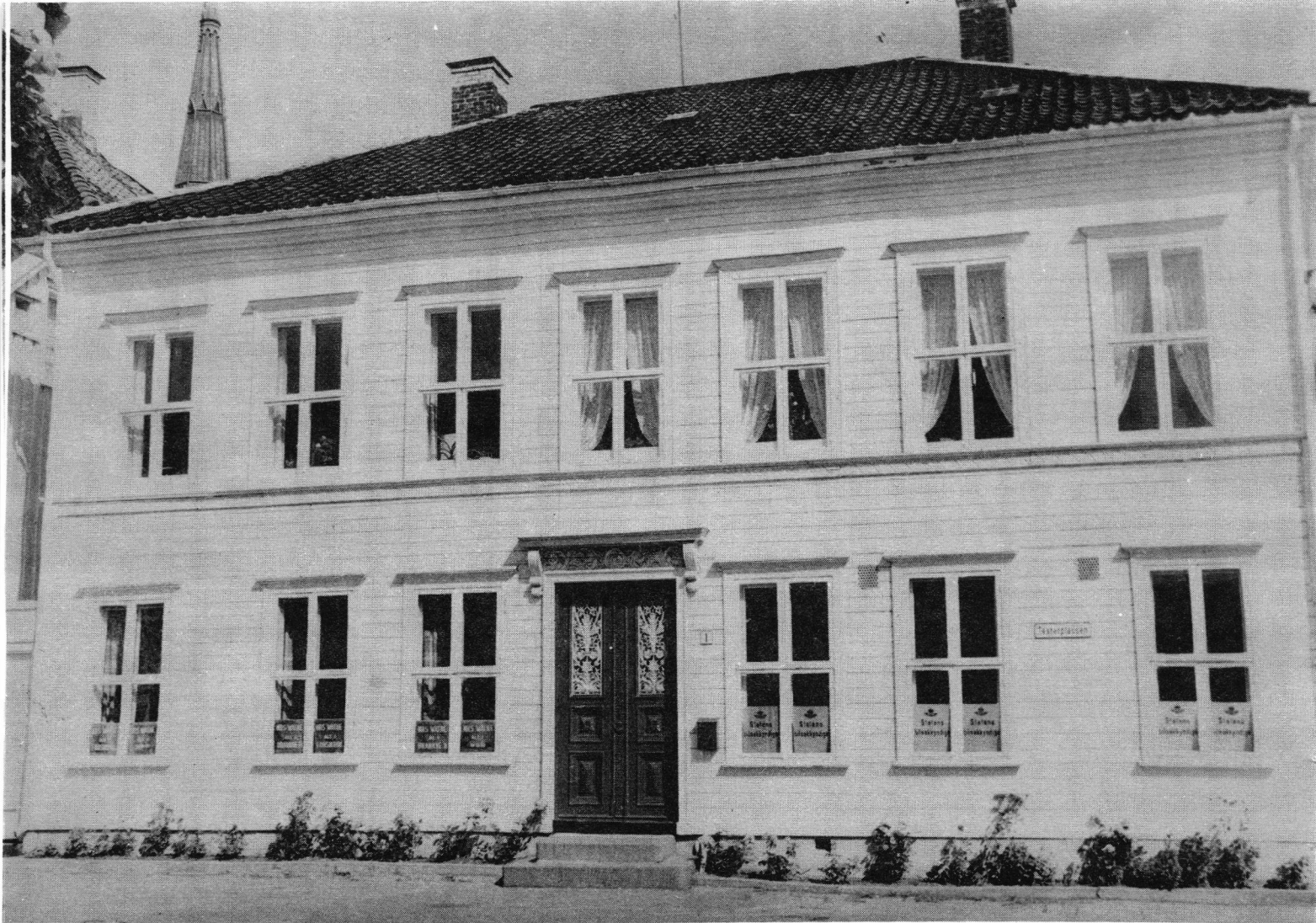
Interiøret er nokså forandret, men en del 1700-talls listverk finnes. Interiøret kan trenge en oppussing. Taket er tekket med teglstein. Fasade mot øst nymalt hvit. Bakgården er malt rød med gule markeringer av listverk og vindskier.

PLAN 1. ETG / M 1:100 /
OPPMÅLT -69 /
MATR. NR. 217 A-C

FASADE MOT ØST / M 1:100 / OPPMÅLT -69 / MATR. NR. 217 A-C

Matr. nr. 217 B. Borgerhus fra 1863. Bolig i 2. etasje, kontorer etc. i 1 etasje.

Matr. nr. 217 B. Teaterplassen 2.

Nils Andreas Jensen (1816–1867) skipsfører og skipsreder bebygde denne tomten, visstnok i 1863.

Neste eier var Anton Christian Hein (1848–1915) skipsreder og befrakter.

Det har stått i alle fall fra Peder Thomassons tid (1755–1809) på tomten en "brandfri Kjælder" og denne finnes ennå idag.

Overrettssakfører Ferd(inand) Stockinger eide senere huset, og i 1938 kjøpte banksjef Gj. Fløistad huset.

Hans sønn, Ivar Fløistad, overtok huset i 1963 for kr. 72 000.

Bygningsbeskrivelse.

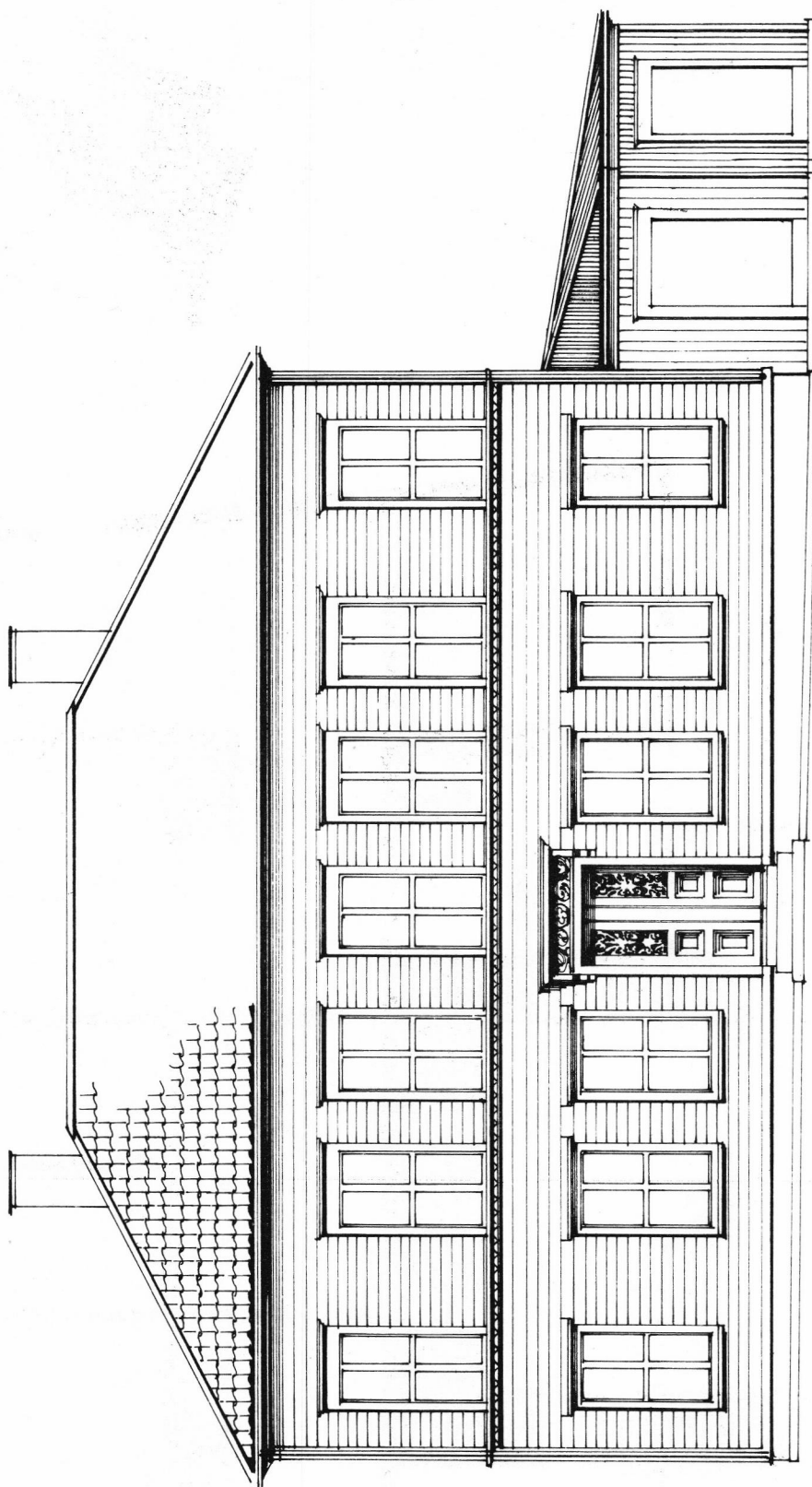
2 etasjes trehus med valmtak.

Liggende panel og original fasadeutforming fra byggeåret 1863 med liggende panel. Vakker inngangsportal og vakkert dimensjonerte vinduer.

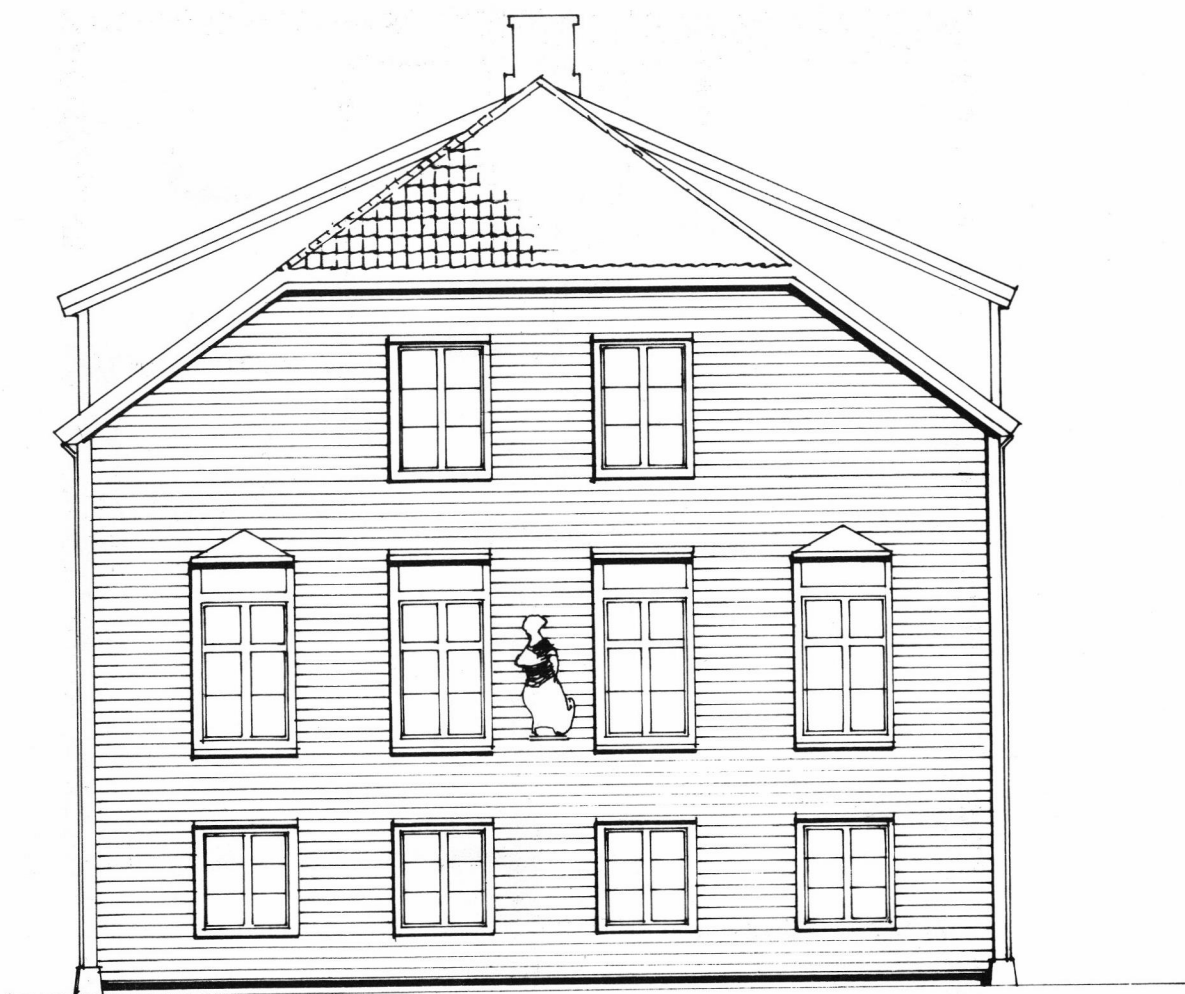
2. etasjes interiører meget velholdt. I første etasje er en kjeller med 4 kryssvelv som har stått på tomten før huset ble bygget. Kjelleren er murt i teglstein og kledd med gråsteinsmur. Trolig var kjelleren for stempelpapirer.

Taket er tekket med teglstein.

Huset er hvitmalt og i god stand.

FASADE MOT SYD / M 1:100 / OPPMÅLT -69 / MATR. NR. 217 B

FASADE MOT ØST / M 1:100 / OPPMÅLT -69 / MATR. NR. 218 A

Matr. nr. 218 A. Nedre Tyholmsvei 9.

Ellef Thomassen (1671–1725) har "opført og taget i Brug" det hus som idag disponeres av Arendals Sjømandsforening.

Hans sønn Hans Ellefsen (1707–1772) bodde så i huset mens hans far flyttet over til nabohuset, tollboden.

Ved Ellef Thomassens død i 1725 flyttet Hans Ellefsen over i nabohuset og hans sønn Ellef Thomas Hansen (1743–1786) inn i tollboden.

Etter Ellef Thomas Hansens død giftet enken seg med major Christopher Heinrich von Holfeldt (1735–1801).

Enken solgte i 1807 "det af Ellef Thomassen bygde Hus" til Morten Kallevig.

Morten Michael Kallevig (1778–1827) bodde så i huset inntil han hadde bygget ferdig det nåværende rådhus i 1815, og han flyttet da dit.

Huset fungerte senere delvis som pakkebod og delvis som festivitetslokaler, til M. M. Kallevigs sønn Emil Kallevig (1807–1889) ombygget huset i 1841 og tok det i bruk som bolig.

Sønnen Konsul Morten Michael Kallevig (1842–1936) overtok huset i 1889. I 1924 kjøpte svigerdatteren fru Gudrun Kallevig huset, og i 1944 overtok Arendal kommune og Arendals Havnevesen det.

Ved makeskifte i matr. nr. 223/224 overdro Arendal kommune huset til Arendals Sjømandsforening den 1/10–1968.

Bygningsbeskrivelse.

2 1/2 etasjes trebygning med halvramet tak.

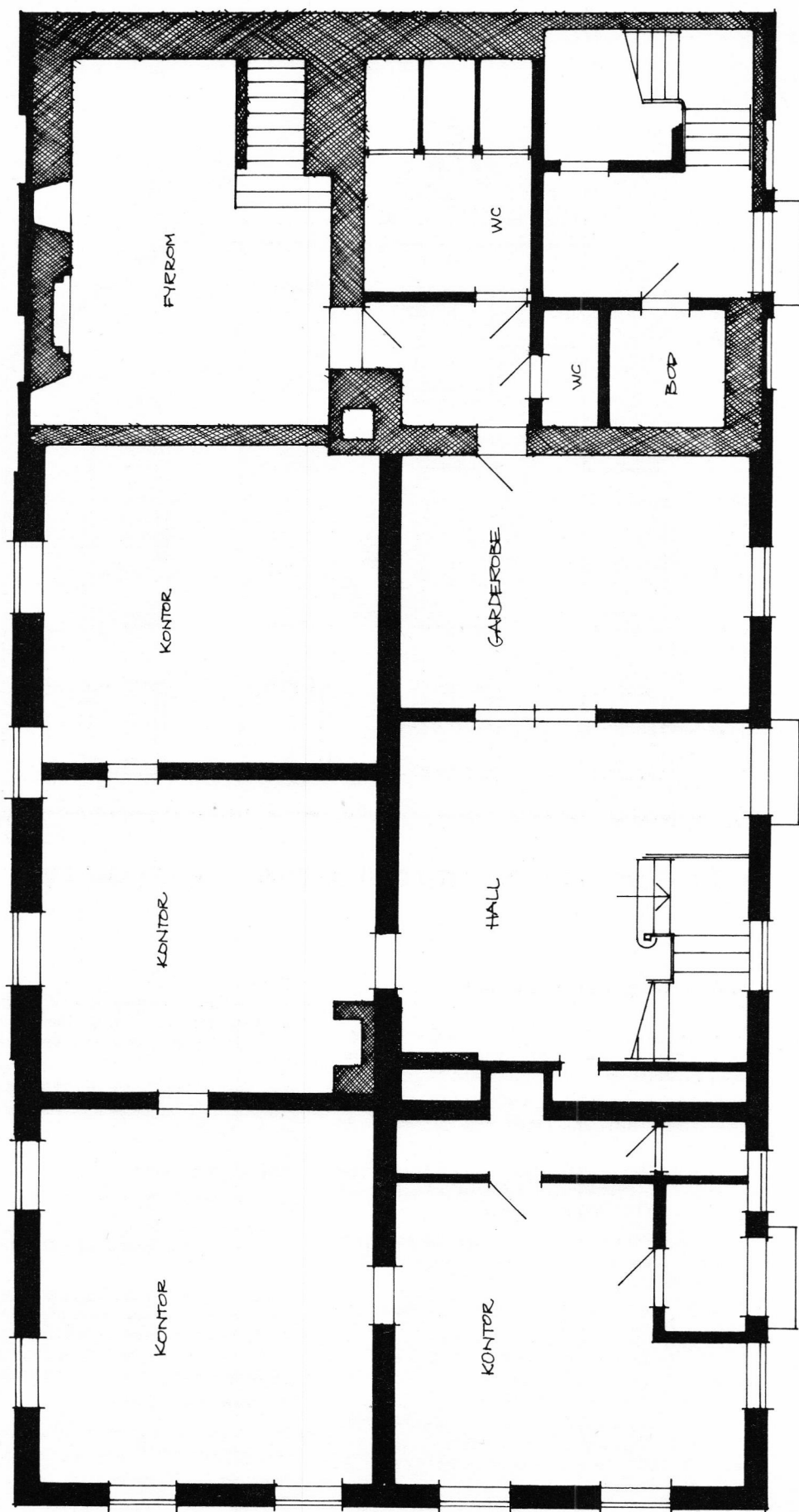
Fundamentene er nye og bygningen er avrettet i forbindelse med nyoppussing og restaurering det siste år.

Liggende panel, nytt på fasadene mot øst og syd. En del nye vinduer og belistning. Fasadeutformingen trolig fra 1840-årene. — Tidligere har bygningen hatt trapp fra bryggen med inngang til bolig i andre etasje og første etasje har fungert som pakkeboder.

Teglsteintekket tak.

Interiøret er nyoppusset og med høy standard. Det er nye tekniske installasjoner.

Bygningen er hvitmalt.

PLAN
1. ETG /
M 1:100 /
ORIG. B.A.
M 1:50 /
MATR. NR.
218 A

FASADE MOT ØST / M 1:100 / OPPMÅLT -69 / MATR. NR. 219

Matr. nr. 219. Nedre Tyholmsvei 7.

I slutten av det 17. århundrede har det stått minst 3 hus på den opprinnelige holme som hørte under Langsæ gård. Et av husene tilhørte kjøpmann og skipsreder Torggrim Christopherssøn (1642–1743). Huset "har standen på tomten i 20 års tid", heter det i 1885. Det hadde vel tilhørt av "formannen udi ekteskapet". Jacob Madsen (død 1675). Det kan muligens tenkes oppført av svigerfaren Thorbjørn Salffuussøn (1626–1682) som 1661 flyttet til Arendal.

Thomas Elleftsen (1639–1696) opplyste 1689 at han desember 1682 flyttet til Arendal, der han (1685) "har latt sitt iboende hus oppbygge anno 1679".

"I 1686, da Christophersens Fæste var udløbet, utstedte P. L. Brinch et nytt Fæste paa Huset, den nuværende Tolbod, til Thomas Ellefsen, der formentlig har bygget det store Hus og sat det i Forbindelse med en af Christophersens beboet ældre Bygning".

Thomas Ellefsens enke som bodde i huset til sin død i 1714 var ovennevnte Jacob Madsens søsterdatter.

Sønnen Ellef Thomassen (1671–1725) hadde bygget nabohuset, nåværende Arendals Sjømandsforening, og han flyttet ved morens død over i hennes hus, mens hans sønn flyttet inn i Ellef Thomassens hus.

Sønnen Hans Ellefsen (1707–1772) har så overtatt tollboden og flyttet inn i den.

Neste eier er Ellef Thomas Hansen (1743–1786) sønn av Hans Ellefsen. Enken etter E. T. Hansen, senere gift Holfeldt, har så eid huset til 1807 da hun solgte det til staten.

I forrige århundrede ble en stor utvendig trapp revet og en dør flyttet som etter daværende tollkasserer Jessens mening "vilde forstyrre Symetrien i hans Storstue".

Forandringen ble imidlertid gjennomført.

Bygningen ble fredet i 1924.

Arendal kommune har hjemmel til dette nr. ifølge makeskifte av 12/10–1932.

Bygningsbeskrivelse.

2 1/2 etasjes trebygning med valmtak.

Stående panel. Dyp profilert horisontal etasjeskiller.

1700-talls listverk utvendig. Inngangsportal fra 1800-tallet i empire.

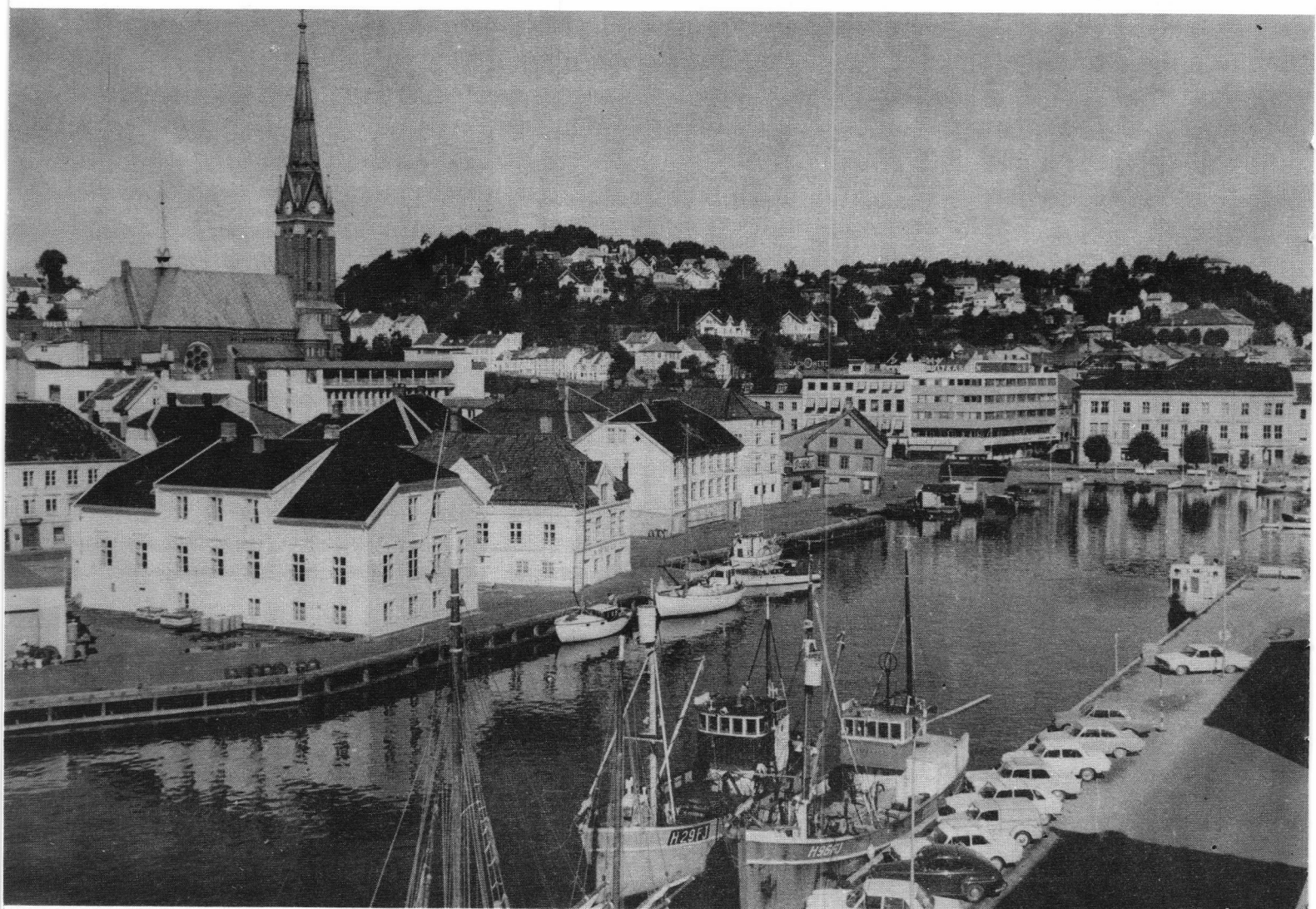
Innvendige listverksdetaljer fra 1700-tallet.

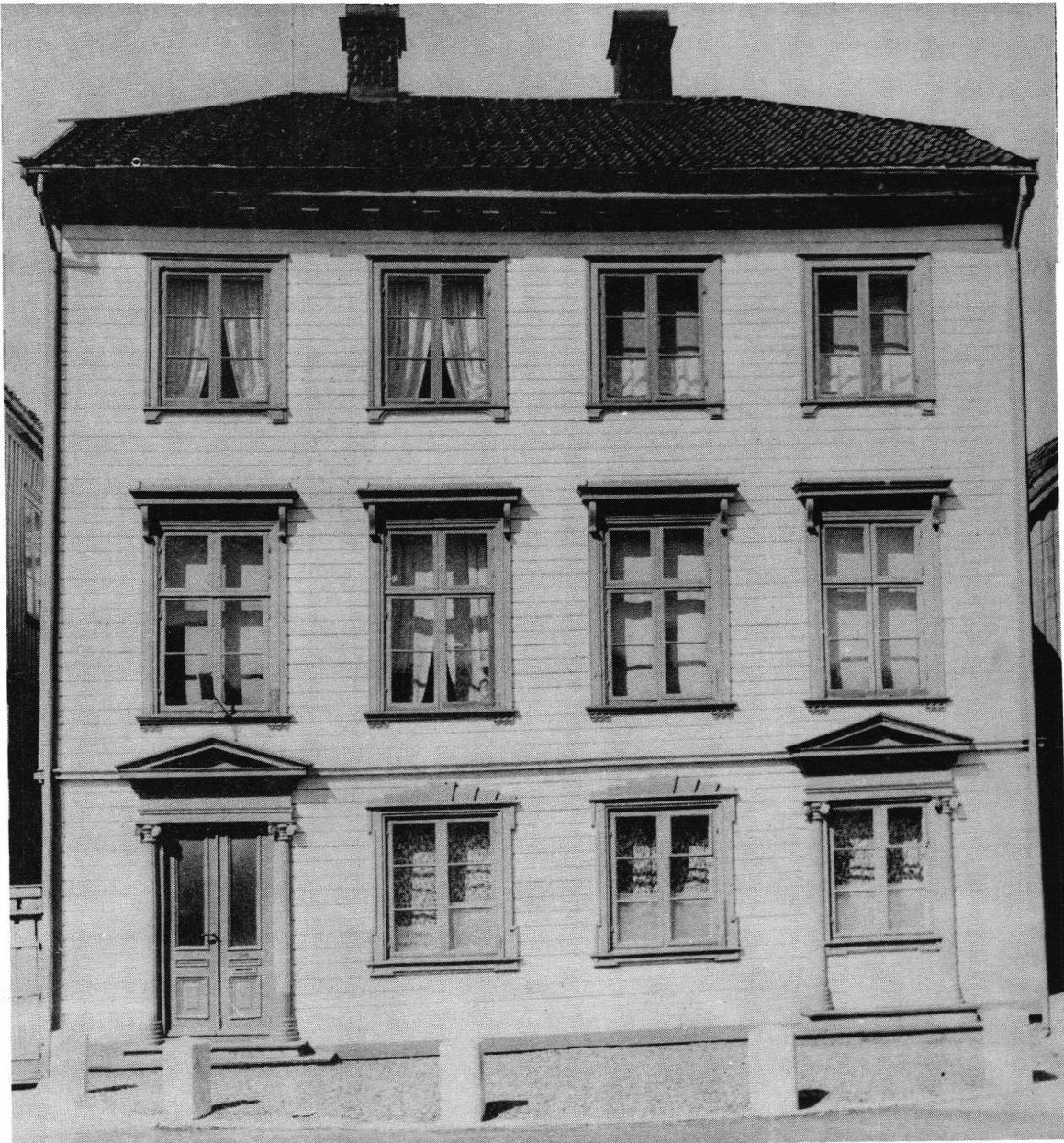
Taket er tekket med teglstein.

Huset er hvitmalt.

2 bilder av miljøet ved Pollen — øverst fra 1860-årene, nederst 1969. — En ser at bygningsmiljøet ikke har endret seg mye på 100 år.

Matr. nr. 221 A. Borgerhus med klassisk inspirert fasade, trolig oppført i 1836.

Matr. nr. 221 A. Nedre Tyholmsvei 14.

Dette matrikelnr. omfatter to selvstendige hovedbygninger, den eldre i bakgården og den nyere foran, oppført 1836 i den daværende forhave. Det er kun den siste bygning som omfattes av bygningsbeskrivelsen.

Den første kjente eier er Christen Jensen (1677–1718), skipper i Arendal, gift med Agnethe Friderichsdatter Beck (1682–1724), "heltinnen" i Henrik Scharling: "Norsk Idyl".

Peder Tomessen (1678–1731) kjøpte huset 1712 og solgte det 1722 til Mouritz Hansen With (1679–1749), skipsfører, opprettet et privilegert vertshus der.

Senere tilhørte huset: Visitør Friderich Conrad Runge (1707–1768), hans enke Mette Marie salig Runges (1704–1779).

Peder Friderichsen Dahll (1739–) skipsfører, senere aksiseskriver i Trondheim, dennes slektning Anne Susanne Dahll (1728–1806), enke etter postmester Peter Smith.

Derefter gikk huset ca. 1794 over til Eidsvollsmannen distriktslæge Alexander Christian Møller

(1762–1847) som også kjøpte nabohuset matr. nr. 221 b. Han bodde her til 1806. Hans eftermann som eier av 221 a og b var postmester Christian Petersen (1760–1833). Omkring 1823 solgte denne matr. nr. 221 a til Johannes Nicolai Kløcker (1788–1862) overkrigskommissær og tollinspektør i Arendal.

Sønnen overrettsakfører Hans Holst Kløcker (1819–1904) var eier av begge husene på matr. nr. 221 a.

Det ble kjøpt 1890 av sønnen assuransedirektør Christopher Fürst Kløcker (1856–1906). Dennes arvinger er nåværende eier.

Bygningsbeskrivelse.

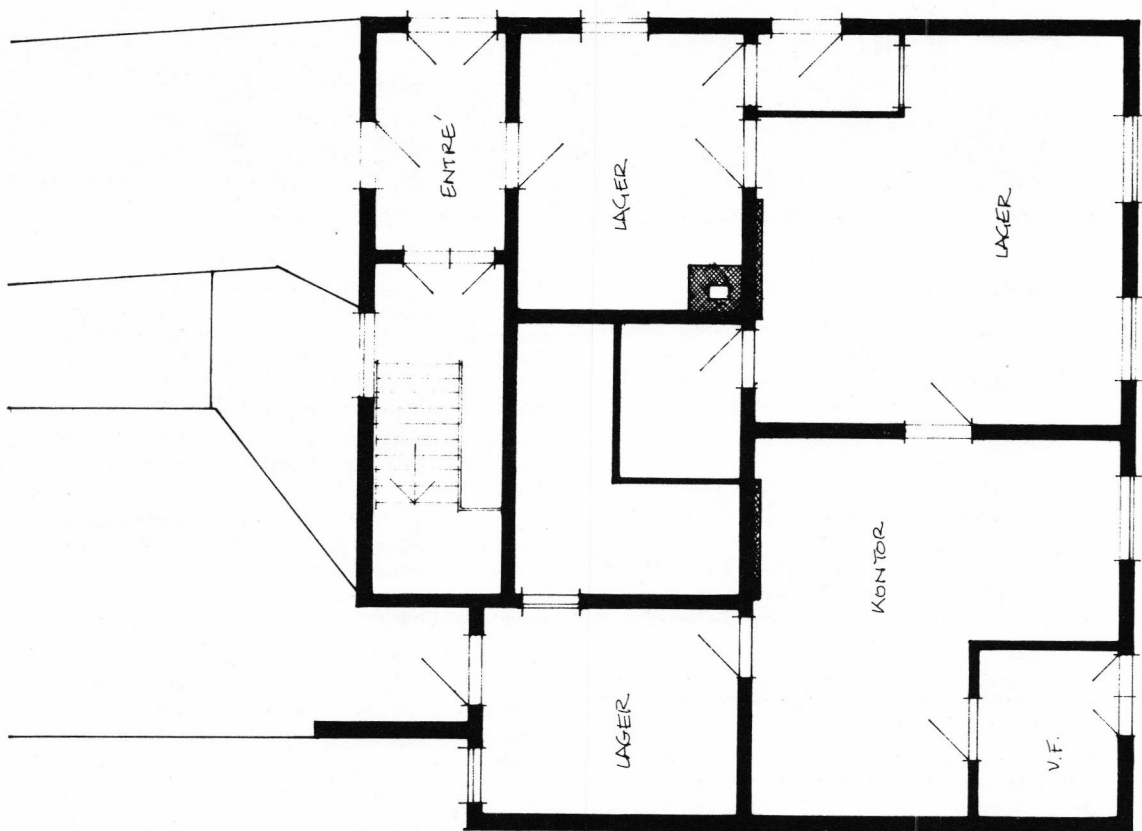
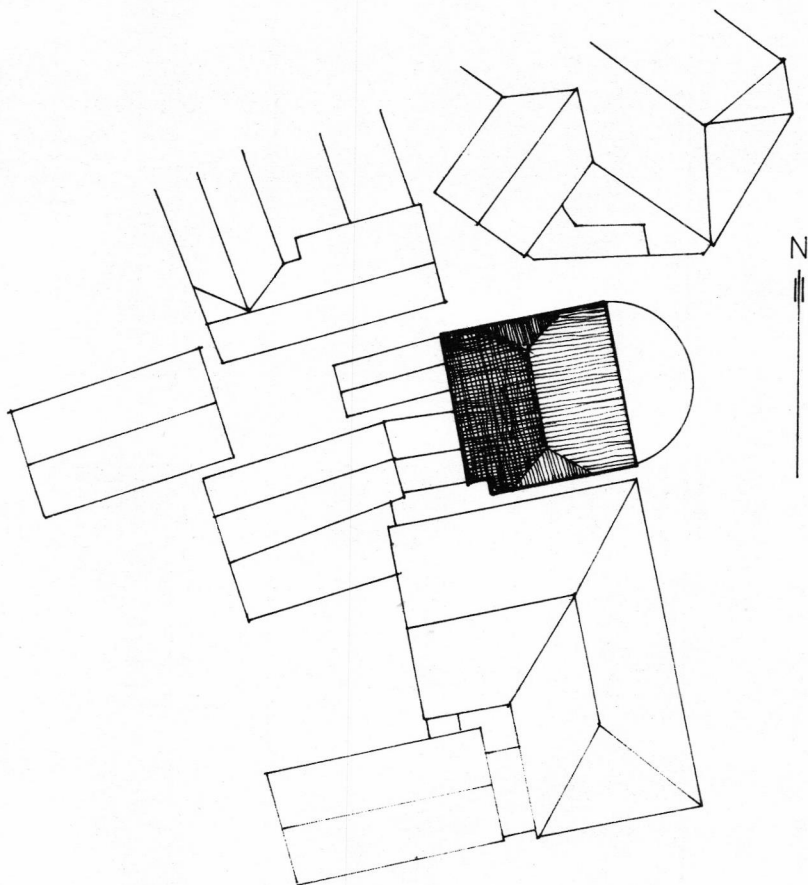
3 etasjes trehus med valmtak.

Fasadeutformingen er slik Kløcker bygget huset i 1830-årene. Fasaden har liggende panel og rikt utformede vindus- og dørromramminger med klassiske profiler.

Interiørene er meget godt vedlikeholdt.

Taket er tekket med teglstein.

Husets farge er varm grå med brune vindus- og dørromramminger.

PLAN 1. ETG / M 1:100 / OPPMÅLT -69 / MATR. NR. 221 A

FASADE MOT ØST / M 1:100 / OPPMÅLT -69 / MATR. NR. 221 A